

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ

V–XII клас.

I. Нормативна основа

- Заповед № РД09-2242/05.09.2023 г. – учебни програми по физическо възпитание и спорт за I–XII клас, в сила от учебната 2023/2024 г.
- Заповед № РД09-1588/20.06.2019 г. – Система за оценка на физическата дееспособност на учениците от I–XII клас.
- Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците – общата нормативна рамка за оценяването.

II. Основни принципи

- Оценяването е комплексно и включва знания, двигателни умения и приложението им в двигателна/спортна дейност.
- При измерими двигателни резултати се използват официалните нормативи според възрастта и пола.
- Физическата дееспособност се оценява чрез петте теста от действащата система: 30 м бягане, скок на дължина от място, хвърляне на плътна топка, 200 м бягане и Т-тест.
- Крайната оценка за физическата дееспособност се формира като средноаритметична от оценките по петте теста, когато са налични оценки по всички тестове.
- При ученици със СОП оценяването се съобразява с индивидуалния прираст в постижението. При дълготрайно освободени по здравословни причини не се прилагат стандартните нормативи.
- Оценката не следва да се основава единствено на спортен резултат; отчитат се и усвоените компетентности, активността, безопасността и индивидуалният напредък.

III. Критерии и препоръчителна тежест

Критерий	Какво се оценява	Препоръчителна тежест	Доказателства
1. Двигателни умения и техника	Точност, координация, правилна техника и устойчиво изпълнение на изучаваните упражнения.	35%	Практически изпитвания, упражнения, двигателни задачи
2. Физическа дееспособност	Бързина, скоростно-силови качества, издръжливост и ловкост по официалната тестова батерия.	25%	Петте официални теста и индивидуален напредък

3. Приложение в спортна/игрова дейност	Прилагане на техника и тактика в реална или учебно-игрова ситуация.	15%	Игри, състезателни ситуации, тактически задачи
4. Теоретични знания	Правила, терминология, техника, тактика, здравословен начин на живот и безопасност.	10%	Устни/писмени въпроси, тестове, казуси
5. Активност и отношение	Участие, старание, самоконтрол, работа в екип и спортно поведение.	10%	Наблюдение и системно участие
6. Безопасност и самостоятелност	Спазване на инструкции, безопасно използване на уреди и самостоятелна организация.	5%	Наблюдение и практическа дейност

Забележка: процентите са примерна училищна тежест, а не нормативно фиксирани от МОН. Училището/учителят следва да ги приеме в собствените си критерии и да ги обвърже с учебната програма.

IV. Рубрика за оценка 2–6

Оценка	Обобщен критерий	Характеристика
6 – Отличен	Пълно овладяване	Изпълнява правилно, уверено и самостоятелно; прилага уменията в разнообразни ситуации; показва много добро ниво на физическа дееспособност и устойчиво участие.
5 – Много добър	Много добро овладяване	Изпълнява правилно с малки неточности; прилага наученото в повечето ситуации; активно участва и показва добър напредък.
4 – Добър	Добро овладяване	Изпълнява основните елементи, но допуска грешки; прилага уменията при стандартни условия; участва сравнително устойчиво.

3 – Среден	Минимално приемливо овладяване	Изпълнява основните действия с помощ/насочване; има непостоянство и затруднения при приложение; необходима е допълнителна работа.
2 – Слаб	Недостатъчно овладяване	Не показва минимално необходимото равнище на усвояване; не изпълнява безопасно/самостоятелно основни задачи и не демонстрира необходимите знания и умения.

V. Оценяване по основни спортове и дейности

Дейност	Основни показатели
Лека атлетика	Старт и бягане; скокове; хвърляния; ритъм и техника; резултат според нормативите; безопасност.
Гимнастика	Изходни положения; равновесие; акробатични и гимнастически елементи; свързване в комбинация; точност и безопасност.
Баскетбол	Водене; подаване и ловене; стрелба; защитни действия; основни тактически решения; правила.
Волейбол	Горен/долен сервис; горно/долно подаване; посрещане; придвижване; позициониране; правила.
Футбол	Водене; подаване; спиране; удар; отнемане; позициониране; игрови решения; правила.
Хандбал	Водене; подаване; ловене; стрелба; придвижване; индивидуални и групови действия; правила.
Танцови/ритмични дейности	Ритъм, координация, пространствена ориентация, изпълнение на комбинация и работа в група.

VI. Официална тестова батерия за физическа дееспособност

Тест	Основно качество	Единица
------	------------------	---------

30 м гладко бягане	Бързина	секунди
Скок на дължина от място с два крака	Взривна сила на долните крайници	сантиметри
Хвърляне на плътна топка	Взривна сила на горните крайници и торса	сантиметри
200 м бягане	Издръжливост	секунди
Т-тест	Ловкост и пространствена координация	секунди

Важно: нормативите се определят по навършени години към датата на провеждане на тестовете и са различни за момчета и момичета. За учебната практика следва да се използва пълната нормативна таблица от Системата за оценка на физическата дееспособност, а не училищно измислени прагове.

VII. Практически формуляр за текуща оценка

Дата	Дейност/тест	Резултат	Оценка 2–6	Критерий	Бележка

VIII. Формулировка за училищен документ

„Оценяването по физическо възпитание и спорт в V–XII клас се извършва чрез комплексно проследяване на знанията, двигателните умения и навици, практическото им приложение, физическата дееспособност, активността и отношението към учебната дейност. При оценяване на физическата дееспособност се прилага действащата Система за оценка на физическата дееспособност на учениците от I–XII клас, утвърдена със Заповед № РД09-1588/20.06.2019 г.“

IX. Източници

- Министерство на образованието и науката – учебни програми по физическо възпитание и спорт за I–XII клас, Заповед № РД09-2242/05.09.2023 г.

- Министерство на образованието и науката – Система за оценка на физическата дееспособност на учениците от I–XII клас, Заповед № РД09-1588/20.06.2019 г.
- Наредба № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците.